Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (devátého senátu)

27. dubna 2023*

„Řízení o předběžné otázce – Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti – Nařízení (ES) č. 2201/2003 – Články 9 a 15 – Zachování příslušnosti soudů členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte po přestěhování – Pojem ‚přestěhování' – Návrh na změnu rozhodnutí o právu na styk s dítětem – Výpočet lhůty, ve které musí být takový návrh podán – Postoupení věci soudu členského státu nového obvyklého bydliště dítěte, jenž má lepší předpoklady k projednání věci"

Ve věci C-372/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím tribunal d'arrondissement de Luxembourg (soud pro soudní obvod Lucemburk, Lucembursko) ze dne 8. června 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 9. června 2022, v řízení

CM

proti

DN,

SOUDNÍ DVŮR (devátý senát),

ve složení: L. S. Rossi (zpravodajka), předsedkyně senátu, J.-C. Bonichot a S. Rodin, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Evropskou komisi: S. Noë a W. Wils, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 9 odst. 1 a článku 15 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi CM a DN, který se týká práva na styk s jejich nezletilými dětmi.

Nařízení č. 2201/2003

3 Body 12, 13 a 33 odůvodnění nařízení č. 2201/2003 znějí následovně:

„(12) Pravidla pro určení příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti stanovená tímto nařízením jsou formulována s ohledem na nejlepší zájmy dítěte, zejména na blízkost. To znamená, že příslušným by měl být především soud členského státu, ve kterém má dítě své obvyklé bydliště, s výjimkou určitých případů změny bydliště dítěte, nebo soud určený dohodou nositelů rodičovské zodpovědnosti.

(13) V zájmu dítěte toto nařízení výjimečně a za určitých podmínek umožňuje příslušnému soudu postoupit věc soudu jiného členského státu, pokud je tento jiný soud z hlediska svého umístění vhodnější k projednání věci. V tomto případě by však druhý soud neměl mít možnost postoupit věc soudu třetímu.

[…]

(33) Toto nařízení ctí základní práva a zachovává zásady Listiny základních práv Evropské unie. Zejména se snaží zajistit dodržování základních práv dítěte stanovených v článku 24 Listiny základních práv Evropské unie“.

4 Článek 2 nařízení, nadepsaný „Definice“, uvádí:

„Pro účely tohoto nařízení:

[…]

7) ‚rodičovskou zodpovědností‘ se rozumějí veškerá práva a povinnosti fyzické nebo právnické osoby týkající se dítěte nebo jmění dítěte, která jsou jí svěřena rozhodnutím, právními předpisy nebo právně závaznou dohodou. Tento pojem zahrnuje především právo péče o dítě a právo na styk s dítětem;

[…]

9) ‚právem péče o dítě‘ se rozumějí práva a povinnosti týkající se péče osoby o dítě, a zejména právo určit místo bydliště dítěte;

10) ‚právo na styk s dítětem‘ zahrnuje zejména právo vzít dítě na omezenou dobu na místo odlišné od místa jeho obvyklého bydliště;

[…]“

5 Uvedené nařízení obsahuje kapitolu II, nadepsanou „Příslušnost“, která v oddíle 2, nadepsaném „Rodičovská zodpovědnost“, obsahuje články 8 až 15 téhož nařízení.

6 Článek 8 nařízení č. 2201/2003, nadepsaný „Obecná příslušnost“, stanoví:

„1. Soudy členského státu jsou příslušné ve věci rodičovské zodpovědnosti k dítěti, které má v době podání žaloby obvyklé bydliště na území tohoto členského státu.

2. Odstavec 1 platí s výhradou článků 9, 10 a 12.“

7 Článek 9 tohoto nařízení, nadepsaný „Zachování příslušnosti podle předchozího obvyklého bydliště dítěte“, stanoví:

„1. V případě, že se dítě zákonným způsobem přestěhuje z jednoho členského státu do jiného a získá zde nové obvyklé bydliště, ponechají si soudy členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte odchylně od článku 8 příslušnost po dobu tří měsíců po přestěhování pro účely úpravy rozhodnutí o právu na styk s dítětem vydaného v tomto členském státě před přestěhováním dítěte v případě, že nositel práva na styk s dítětem podle rozhodnutí o právu na styk má nadále obvyklé bydliště v členském státě předchozího obvyklého bydliště dítěte.

2. Odstavec 1 se nepoužije, pokud nositel práva na styk s dítětem uvedený v odstavci 1 přijal příslušnost soudů členského státu nového obvyklého bydliště dítěte tím, že se účastní řízení u těchto soudů, aniž by vznesl námitku jejich nepříslušnosti.“

8 Článek 15 tohoto nařízení, nadepsaný „Postoupení věci k projednání vhodněji umístěnému soudu [soudu s lepšími předpoklady k jejímu projednání], stanoví:

„1. Výjimečně mohou soudy členského státu příslušné ve věci, pokud se domnívají, že soud jiného členského státu, ke kterému má dítě zvláštní vztah, je vzhledem ke svému umístění vhodnější [má lepší předpoklady] k projednání věci nebo její určité části, a v případě, že je to v zájmu dítěte

a) přerušit řízení v dané věci nebo její části a vyzvat strany, aby podaly návrh u soudu tohoto jiného členského státu v souladu s odstavcem 4,

b) požádat soud jiného členského státu, aby převzal příslušnost v souladu s odstavcem 5.

2. Odstavec 1 se použije

a) na žádost strany, nebo

b) z podnětu soudu, nebo

c) na žádost soudu jiného členského státu, ke kterému má dítě zvláštní vztah v souladu s odstavcem 3.

Postoupit věc z podnětu soudu nebo na žádost soudu jiného členského státu je možné pouze se schválením alespoň jedné ze stran.

3. Má se za to, že dítě má zvláštní vztah k členskému státu ve smyslu odstavce 1, pokud tento členský stát

a) se stal obvyklým bydlištěm dítěte poté, co bylo zahájeno řízení u soudu uvedeného v odstavci 1, nebo

b) je bývalým obvyklým bydlištěm dítěte, nebo

c) dítě je jeho státním příslušníkem, nebo

d) je obvyklým bydlištěm nositele rodičovské zodpovědnosti, nebo

e) je místem, kde se nachází jmění dítěte, a věc se týká opatření k ochraně dítěte ve vztahu ke správě, zachování a nakládání s tímto jměním

4. Soud členského státu příslušný ve věci stanoví lhůtu, ve které musí být zahájeno řízení u soudů tohoto jiného členského státu v souladu s odstavcem 1.

Pokud do této doby řízení u soudů zahájeno není, pokračuje soud, který řízení zahájil, ve výkonu své příslušnosti v souladu s články 8 až 14.

5. Soudy tohoto jiného členského státu mohou z důvodu zvláštních okolností věci v zájmu dítěte přijmout soudní příslušnost do šesti týdnů ode dne, kdy o to byly požádány v souladu s odst. 1 písm. a) nebo b). V tomto případě se soud, který zahájil řízení jako první, prohlásí za nepříslušný. Jinak soud, jenž zahájil řízení jako první, pokračuje ve výkonu své příslušnosti v souladu s články 8 až 14.

6. Pro účely tohoto článku soudy spolupracují buď přímo, nebo prostřednictvím ústředních orgánů určených podle článku 53.“

9 Článek 19 téhož nařízení, nadepsaný „Překážka litispendence a závislé žaloby“, v odstavci 2 stanoví:

„Pokud je řízení ve věci rodičovské zodpovědnosti ke stejnému dítěti v téže věci zahájeno u soudů různých členských států, přeruší soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

10 CM a DN jsou otcem a matkou dvou nezletilých dětí narozených v letech 2009 a 2010. Rodina bydlela v regionu v blízkosti Paříže (Francie) do roku 2015, kdy se přestěhovala do Lucemburska.

11 Rozsudkem ze dne 12. června 2020 soudce pro rodinné záležitosti tribunal d’arrondissement de Luxembourg soud pro soudní obvod Lucemburk, Lucembursko) stanovil zákonné bydliště a obvyklé bydliště těchto dětí u jejich matky ve Francii s odloženou účinností ode dne 31. srpna 2020, aby byl zohledněn zejména zájem uvedených dětí na ukončení jejich školního roku v Lucembursku. Tímto rozsudkem přiznal tento soud jejich otci, který má stále bydliště v Lucembursku, za určitých podmínek právo na styk s nimi a na jejich ubytování rovněž s účinností ode dne 31. srpna 2020.

12 Matka a dotčené nezletilé děti se dne 30. srpna 2020 skutečně přestěhovaly do Francie.

13 Dne 14. října 2020 podal otec k tribunal d'arrondissement de Luxembourg (soud pro soudní obvod Lucemburk, Lucembursko) návrh na změnu podmínek svého práva na styk s dětmi a jejich ubytování.

14 Vzhledem k tomu, že matka již podala návrh s podobným předmětem k soudci pro rodinné záležitosti tribunal judiciaire de Nanterre (soud prvního stupně v Nanterre, Francie) šest dnů před podáním návrhu otce k tribunal d'arrondissement de Luxembourg (soud pro soudní obvod Lucemburk, Lucembursko), posledně uvedený rozsudkem ze dne 1. prosince 2020 přerušil řízení na základě čl. 19 odst. 2 nařízení č. 2201/2003 do doby, než tento francouzský soud rozhodne o své mezinárodní příslušnosti.

15 Rozsudkem ze dne 17. září 2021 se tribunal judiciaire de Nanterre (soud prvního stupně v Nanterre, Francie) prohlásil za nepříslušný k rozhodnutí o tomto návrhu matky především z důvodu, že otec podal v souladu s článkem 9 nařízení č. 2201/2003 svůj návrh k tribunal d'arrondissement de Luxembourg (soud pro soudní obvod Lucemburk, Lucembursko) ve lhůtě tří měsíců od zákonného přestěhování dotčených nezletilých dětí a ničím neakceptoval příslušnost francouzských soudů.

16 Rozsudkem ze dne 3. března 2022 cour d'appel de Versailles (odvolací soud ve Versailles, Francie) zamítl odvolání podané matkou proti tomuto rozsudku.

17 Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (soud pro soudní obvod Lucemburk, Lucembursko) ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyjadřuje zaprvé pochybnosti ohledně své příslušnost podle článku 9 nařízení č. 2201/2003. V tomto ohledu předkládající soud poznamenává, že i když byl návrh otce na změnu podmínek jeho práva na styk s dětmi a jejich ubytování podán méně než tři měsíce po skutečném přestěhování dotčených nezletilých dětí, byl podán více než čtyři měsíce po vyhlášení rozsudku ze dne 12. června 2020, kterým bylo rozhodnuto o tomto přestěhování a zakládá po nabytí právní moci překážku věci pravomocně rozsouzené. Pokud by bylo považováno za rozhodné toto datum, uvedený soud by se měl prohlásit za nepříslušný k rozhodnutí o tomto návrhu.

18 Zadruhé si předkládající soud klade otázku ohledně vztahu mezi články 9 nařízení č. 2201/2003 a 15 tohoto nařízení. Předkládající soud má sice za to, že s ohledem na okolnosti sporu v původním řízení se jeví, že jsou splněny dvě z podmínek použití tohoto článku 15, avšak vyjadřuje pochybnosti ohledně možnosti prohlásit se v tomto sporu za nepříslušný ve prospěch francouzských soudů s ohledem jak na vyjádření otce k přednosti ustanovení tohoto článku 9 ve vztahu k ustanovením uvedeného článku 15, tak na rozsudek ze dne 4. října 2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812).

19 Za těchto podmínek se tribunal d'arrondissement de Luxembourg (soud pro soudní obvod Lucemburk, Lucembursko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Použije se čl. 9 odst. 1 nařízení [č. 2201/2003]:

a) na návrh na změnu práva na styk s dítětem ve smyslu čl. 2 bodu 10 [tohoto] nařízení podaný nositelem uvedeného práva na styk s dítětem na základě soudního rozhodnutí s odloženou účinností odůvodněnou zájmy dětí, které je však konečné a nabylo právní moci, vydaného v [členském] státě předchozího obvyklého bydliště dětí více než čtyři měsíce před zahájením řízení u soudu podle čl. 9 odst. 1 [uvedeného nařízení],
b) a to výlučně ve vztahu k zásadě příslušnosti stanovené v článku 8 [tohoto] nařízení,

i když bod 12 odůvodnění nařízení [č. 2201/2003] upřesňuje, že ‚pravidla pro určení příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti stanovená tímto nařízením jsou formulována s ohledem na nejlepší zájmy dítěte, zejména na blízkost [to znamená], že příslušným by měl být především soud členského státu, ve kterém má dítě své obvyklé bydliště, s výjimkou určitých případů změny bydliště dítěte […]‘?

2) V případě kladné odpovědi na [první] otázku, brání takto existující příslušnost podle čl. 9 odst. 1 nařízení [č. 2201/2003], stanovená ‚odchylně od článku 8‘ [tohoto] nařízení, použití článku 15 [uvedeného] nařízení, který stanoví, že se uplatní ‚výjimečně‘ a ‚v případě, že je to v zájmu dítěte‘?“

K předběžným otázkám

K první otázce

20 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 9 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 vykládán v tom smyslu, že tříměsíční lhůta, během níž jsou soudy členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte i nadále příslušné k rozhodnutí o návrhu na změnu konečného rozhodnutí o právu na styk s dítětem – odchylně od čl. 8 odst. 1 tohoto nařízení – začíná dnem následujícím po dni skutečného přestěhování tohoto dítěte, anebo dnem následujícím po dni soudního rozhodnutí, kterým bylo stanoveno datum změny obvyklého bydliště uvedeného dítěte.

21 Úvodem je třeba připomenout, že jak vyplývá z bodu 12 odůvodnění nařízení č. 2201/2003, toto nařízení bylo vypracováno s cílem zohlednit nejlepší zájmy dítěte a za tímto účelem upřednostňuje kritérium blízkosti. Normotvůrce Evropské unie měl totiž za to, že soud, který se nachází v zeměpisné blízkosti obvyklého bydliště dítěte, je nejvhodnější k posouzení opatření, jež mají být v zájmu dítěte přijata. Podle tohoto bodu odůvodnění by tedy příslušným měl být především soud členského státu, ve kterém má dítě obvyklé bydliště, s výjimkou určitých případů změny bydliště dítěte, nebo v důsledku dohody mezi nositeli rodičovské zodpovědnosti (rozsudek ze dne 15. února 2017, W et V, C-499/15, EU:C:2017:118, bod 51 a citovaná judikatura).

22 Článek 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 uskutečňuje tento cíl tím, že ve věcech rodičovské zodpovědnosti stanoví pravidlo obecné příslušnosti ve prospěch soudů členského státu, ve kterém má dítě v době podání žaloby obvyklé bydliště. Vzhledem ke své zeměpisné blízkosti jsou totiž tyto soudy obecně nejlépe schopny posoudit opatření, která je třeba přijmout v zájmu dítěte [rozsudek ze dne 14. července 2022, *CC* (CC (Přemístění obvyklého bydliště dítěte do třetího státu), C-572/21, EU:C:2022:562, bod 27 a citovaná judikatura].

23 Podle čl. 8 odst. 2 tohoto nařízení se však pravidlo pro určení příslušnosti stanovené v tomto čl. 8 odst. 1 použije s výhradou zejména článku 9 uvedeného nařízení.

24 Článek 9 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 stanoví, že pokud se dítě zákonným způsobem přestěhuje z jednoho členského státu do jiného a získá zde nové obvyklé bydliště, ponechají si soudy členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte odchylně od článku 8 tohoto nařízení příslušnost po dobu tří měsíců po přestěhování pro účely úpravy rozhodnutí o právu na styk s dítětem vydaného v tomto členském státě před přestěhováním dítěte v případě, že nositel práva na styk s dítětem podle rozhodnutí o právu na styk má nadále obvyklé bydliště v členském státě předchozího obvyklého bydliště dítěte.

25 Tento článek 9 odst. 2 upřesňuje, že zachování příslušnosti stanovené v uvedeném čl. 9 odst. 1 se nepoužije, pokud nositel práva na styk s dítětem přijal příslušnost soudů členského státu nového obvyklého bydliště dítěte tím, že se účastní řízení u těchto soudů, aniž by vznesl námitku jejich nepříslušnosti.

26 S ohledem na znění článku 9 nařízení č. 2201/2003 tento článek podmiňuje zachování příslušnosti soudů členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte ve věcech práva na styk s dítětem splněním pěti kumulativních podmínek.

27 První podmínka vyžaduje, aby se dotčené dítě přestěhovalo „zákonným způsobem“ a získalo nové obvyklé bydliště v členském státě, na jehož území se přestěhovalo. Podle druhé podmínky musí soudy členského státu předchozího obvyklého bydliště tohoto dítěte před přestěhováním uvedeného dítěte vydat rozhodnutí o právu na styk s dítětem. Třetí podmínka vyžaduje, aby nositel práva na styk s dítětem měl nadále obvyklé bydliště v členském státě předchozího obvyklého bydliště téhož dítěte. Podle čtvrté podmínky musí být soudům posledně uvedeného členského státu v období tří měsíců „po přestěhování“ dotčeného dítěte podán návrh na změnu prvního rozhodnutí o právu na styk s dítětem, které vydaly před tímto přestěhováním. Podle páté a poslední podmínky nesmí nositel práva na styk s dítětem přijmout příslušnost soudů členského státu nového obvyklého bydliště tohoto dítěte.

28 Z odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že předkládající soud má pouze pochybnosti o výkladu pojmu „po přestěhování“ ve smyslu čl. 9 odst. 1 nařízení č. 2201/2003. Klade si otázku, zda tříměsíční lhůta stanovená v tomto ustanovení začíná dnem následujícím po datu skutečného přestěhování dotčených dětí, v projednávané věci dne 30. srpna 2020, nebo dnem následujícím po datu soudního rozhodnutí, kterým bylo s odloženou účinností stanoveno datum změny obvyklého bydliště těchto dětí, tedy v projednávané věci dne 12. června 2020.

29 Z jasného znění tohoto čl. 9 odst. 1 přitom vyplývá, že unijní normotvůrce měl v úmyslu omezit příslušnost soudů předchozího obvyklého bydliště dítěte na základě uvedeného článku na dobu tří měsíců od fyzického přemístění tohoto dítěte z jednoho členského státu do jiného členského státu za účelem stanovení nového obvyklého bydliště v tomto státě. Žádné z ustanovení tohoto čl. 9 odst. 1 ani v širším smyslu nařízení č. 2201/2003 neumožňuje mít za to, že by tato lhůta tří měsíců mohla začít běžet od takové události, která předcházela skutečnému přestěhování dotčeného dítěte, jako je soudní rozhodnutí, kterým bylo případně stanoveno datum změny obvyklého bydliště tohoto dítěte s odloženou účinností.

30 Proto okolnost zmíněná předkládajícím soudem, že soudní rozhodnutí, jež původně stanovilo právo na styk s dítětem, nabylo právní moci ke dni podání návrhu na změnu tohoto rozhodnutí, je pro účely použití pravidla pro určení příslušnosti uvedeného v čl. 9 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 irelevantní.

31 Takový návrh na změnu je totiž odůvodněn změnou okolností týkajících se přestěhování dotčeného dítěte a přemístění jeho obvyklého bydliště do jiného členského státu bez ohledu na to, k jakému datu bylo přijato soudní rozhodnutí, kterým bylo původně stanoveno právo na styk s dítětem a jeho podmínky.

32 Vnitrostátní soud tedy nemůže vůči nositeli práva na styk s dítětem namítat „překážku věci pravomocně rozsouzené“, kterou případně vyvolává rozhodnutí, jímž bylo původně stanoveno právo na styk s dítětem a jeho podmínky, aby prohlásil návrh podaný tímto nositelem na změnu tohoto práva na styk s dítětem za nepřípustný, neboť jinak by byla lhůta tří měsíců uvedená v čl. 9 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, během níž jsou soudy členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte nadále příslušné k rozhodnutí o takovém návrhu, odchylně od článku 8 tohoto nařízení, zbavena užitečného účinku.

33 Z toho vyplývá, že na první otázku je třeba odpovědět tak, že čl. 9 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 musí být vykládán v tom smyslu, že tříměsíční lhůta, během níž jsou – odchylně od čl. 8 odst. 1 tohoto nařízení – soudy členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte i nadále příslušné k rozhodnutí o návrhu na změnu konečného rozhodnutí o právu na styk s dítětem, začíná dnem následujícím po dni skutečného přestěhování tohoto dítěte do členského státu jeho nového obvyklého bydliště.

K druhé otázce

34 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být nařízení č. 2201/2003 vykládáno v tom smyslu, že soud členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte, který je příslušný k rozhodnutí ve věci samé podle článku 9 tohoto nařízení, může využít možnosti postoupit věc soudu členského státu nového obvyklého bydliště tohoto dítěte podle článku 15 uvedeného nařízení.

35 Článek 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 stanoví, že soudy členského státu příslušné k rozhodování ve věci samé mohou výjimečně postoupit tuto věc nebo její určitou část k projednání soudu jiného členského státu, ke kterému má dítě zvláštní vztah, pokud je vzhledem ke svému umístění vhodnější k projednání věci, a v případě, že je to v zájmu dítě.

36 Odstavce 2 až 6 tohoto článku 15 upřesňují podmínky a způsoby, za nichž lze takové postoupení věci učinit.

37 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že uvedený čl. 15 odst. 4 stanoví, že pokud strany nezahájí řízení u soudů jiného členského státu ve lhůtě stanovené za tímto účelem soudem členského státu příslušným k rozhodnutí ve věci samé, tento soud „pokračuje ve výkonu své příslušnosti v souladu s články 8 až 14“ nařízení č. 2201/2003. Uvedený soud pokračuje ve výkonu své příslušnosti v souladu s těmito články 8 až 14 i v případě, jak je stanoveno v čl. 15 odst. 5 tohoto nařízení, kdy soudy jiného členského státu ve lhůtě šesti týdnů ode dne, kdy o to byly požádány, nepřijaly soudní příslušnost.

38 Sám unijní normotvůrce tedy počítal s tím, že možnosti postoupit věc uvedenou v čl. 15 odst. 1 uvedeného nařízení může využít soud členského státu, jehož příslušnost je založena na článku 9 tohoto nařízení.

39 Je třeba rovněž poznamenat, že žádné ustanovení nařízení č. 2201/2003 neumožňuje mít za to, že využití této možnosti postoupit věc soudu členského státu nového obvyklého bydliště dítěte je již z principu vyloučeno.

40 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že jak v podstatě vyplývá z bodu 33 rozsudku ze dne 4. října 2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812), čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 umožňuje soudu členského státu příslušnému k rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti přenést svou příslušnost k celé věci, která mu byla předložena, nebo k její určité části, na soud, který je obvykle nepříslušný k rozhodnutí ve věci samé, ale musí být v situaci v projednávané věci považován za „vhodnější [mající lepší předpoklady]“ k projednání této věci.

41 V projednávaném případě, jak správně poznamenala Evropská komise, na rozdíl od věci, ve které byl vydán uvedený rozsudek, v níž byly oba soudy, u nichž bylo zahájeno řízení v obou dotčených členských státech, příslušné k rozhodnutí ve věci samé na základě čl. 8 odst. 1 a článku 12 nařízení č. 2201/2003, což vedlo Soudní dvůr k tomu, aby vyloučil možnost, že mezi těmito soudy bude využita možnost postoupit věc stanovenou v článku 15 tohoto nařízení, je jisté, že v projednávané věci se tribunal judiciaire de Nanterre (soud prvního stupně v Nanterre, Francie) prohlásil za nepříslušný k rozhodnutí o návrhu matky dotčených nezletilých dětí zejména z důvodu, že otec těchto dětí podal k předkládajícímu soudu návrh na změnu svého práva na styk s dětmi a na jejich ubytování ve lhůtě tří měsíců od zákonného přestěhování těchto dětí podle čl. 9 odst. 1 uvedeného nařízení.

42 Kromě toho ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, nevyplývá, že by možnost předkládajícího soudu využít možnosti postoupení věci stanovené v článku 15 nařízení č. 2201/2003 mohla bránit použití jiných ustanovení tohoto nařízení. Zejména nic nenasvědčuje tomu, že by francouzské soudy byly příslušné k rozhodování o návrhu na změnu práva na styk s dítětem a jeho podmínek na základě článků 10 až 14 uvedeného nařízení.

43 Je však třeba připomenout, že vnitrostátní soud, který má v úmyslu využít této možnosti postoupit věc, se musí nejprve ujistit, že dítě má „zvláštní vztah“ k jinému členskému státu, dále, že soud tohoto členského státu „má lepší předpoklady“ k projednání věci, a konečně, že postoupení „je v zájmu dítěte“, a to v souladu s výkladem těchto tří podmínek, který Soudní dvůr provedl v bodech 49 až 61 rozsudku ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819), jakož i v bodech 31 až 34 a 37 až 42 usnesení ze dne 10. července 2019, EP (Rodičovská zodpovědnost a vhodnější soud) (C-530/18, EU:C:2019:583).

44 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že nařízení č. 2201/2003 musí být vykládáno v tom smyslu, že soud členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte, který je příslušný rozhodovat ve věci samé na základě článku 9 tohoto nařízení, může využít možnosti postoupení věci stanovené v článku 15 uvedeného nařízení ve prospěch soudu členského státu nového obvyklého bydliště tohoto dítěte, jsou-li splněny podmínky stanovené v tomto článku 15.

K nákladům řízení

45 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (devátý senát) rozhodl takto:

1) **Článek 9 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000**

   musí být vykládán v tom smyslu, že:

   tříměsíční lhůta, během níž jsou – odchylně od čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 – soudy členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte i nadále příslušné k rozhodnutí o návrhu na změnu konečného rozhodnutí o právu na styk s dítětem, začíná dnem následujícím po dni skutečného přestěhování tohoto dítěte do členského státu jeho nového obvyklého bydliště.

2) **Nařízení č. 2201/2003**

   musí být vykládáno v tom smyslu, že:

   soud členského státu předchozího obvyklého bydliště dítěte, který je příslušný rozhodovat ve věci samé na základě článku 9 tohoto nařízení, může využít možnosti postoupení věci stanovené v článku 15 uvedeného nařízení ve prospěch soudu členského státu nového obvyklého bydliště tohoto dítěte, jsou-li splněny podmínky stanovené v tomto článku 15.

Podpisy.